FarmKaset.ORG · ฟาร์มเกษตร

คู่มือปลูกพืช · เล่มที่ 25

คู่มือปลูกงา

คู่มือปลูกงา ตั้งแต่เลือกพันธุ์ ปลูก ใส่ปุ๋ย จนเก็บเกี่ยวและตากเมล็ด

10 บท · 5 ช่วง: ก่อนปลูก · ปลูก · ดูแล · แก้ปัญหาในแปลง · เก็บเกี่ยวและขาย

ฉบับปรับปรุง 22 พ.ย. 2569
ตรวจแหล่งอ้างอิง 22 พ.ย. 2569

อ่านฉบับล่าสุดออนไลน์ฟรี
farmkaset.org/xboard/sesame-guide

เกี่ยวกับคู่มือเล่มนี้

คู่มือปลูกงาฉบับเกษตรกร ตามเอกสารของกรมวิชาการเกษตร ตั้งแต่เลือกพันธุ์งาแดง งาขาว งาดำอุบลราชธานี เตรียมดิน ฤดูปลูก ปุ๋ยตามชนิดดิน วัชพืช โรคไหม้ดำ เน่าดำ ยอดฝอย ราแป้ง หนอนห่อใบ หนอนผีเสื้อหัวกะโหลก มวนฝิ่น ไปจนถึงเก็บเกี่ยว เคาะเมล็ด และตากให้ความชื้น 4–5% พร้อมปฏิทินนับจากวันปลูก

คู่มือเล่มนี้เรียบเรียงจากงานวิจัย เอกสารวิชาการ และคำแนะนำของหน่วยงานรัฐ ตัวเลขสำคัญมีเลขอ้างอิง [1] [2] ... ตรงกับรายการแหล่งอ้างอิงท้ายบท ข้อมูลที่หาแหล่งยืนยันไม่ได้ถูกตัดออก คำแนะนำเรื่องสารเคมีให้อ่านฉลากและปฏิบัติตามฉลากทุกครั้ง

เนื้อหาปรับปรุงอยู่เสมอ ฉบับพิมพ์นี้เป็นฉบับวันที่ 22 พ.ย. 2569 อ่านฉบับล่าสุดได้ที่ **farmkaset.org/xboard/sesame-guide**

การใช้งานและการเผยแพร่

คู่มือปลูกงา โดย FarmKaset.ORG อนุญาตให้ทุกบุคคลหรือองค์กร ทำสำเนาและแจกจ่ายได้ ทั้งไฟล์และฉบับพิมพ์ โดยไม่ต้องขออนุญาต แต่ไม่ควรแก้ไขเนื้อหา และต้องคงชื่อ FarmKaset.ORG ไว้ ตามสัญญาอนุญาต Creative Commons แสดงที่มา–ห้ามดัดแปลง 4.0 (CC BY-ND 4.0) **creativecommons.org/licenses/by-nd/4.0/deed.th**

มีคำถามเรื่องการปลูก ตั้งกระทู้ถามได้ฟรีที่ **farmkaset.org** สอบถามเรื่องปุ๋ยและยาที่แนะนำในคู่มือ โทร 090-592-8614 · LINE @FarmKaset

สารบัญ

ช่วงที่ 1 · ก่อนปลูก

1 รู้จักงา 4

2 พื้นที่ปลูกและดิน 6

3 พันธุ์งา 7

4 ปฏิทินงานตามอายุงา 8

ช่วงที่ 2 · ปลูก

5 เตรียมดิน และวิธีปลูก 12

ช่วงที่ 3 · ดูแล

6 ปุ๋ยงา 14

7 วัชพืช 15

ช่วงที่ 4 · แก้ปัญหาในแปลง

8 โรคงา 16

9 แมลงศัตรูงา 17

ช่วงที่ 5 · เก็บเกี่ยวและขาย

10 เก็บเกี่ยว และปฏิบัติหลังเก็บเกี่ยว 18

บทที่ 1 · ช่วงที่ 1 ก่อนปลูก

รู้จักงา

งามีกี่สี พันธุ์ไหนแตกกิ่ง ปลูกกี่วันเก็บเกี่ยว ผลผลิตต่อไร่เท่าไร และขั้นตอนหลักตั้งแต่ปลูกถึงเก็บเกี่ยว

ทำเมื่อไหร่: **อ่านก่อนเริ่มปลูก**

สรุปสั้น

- พันธุ์งาของกรมวิชาการเกษตรมี 3 สี: งาแดง (อุบลราชธานี 1 และ 2) งาขาว (อุบลราชธานี 2) และงาดำ (อุบลราชธานี 3) [1]
- อายุเก็บเกี่ยวราว 80–85 วัน ผลผลิตที่เอกสารระบุ 122–142 กก./ไร่ [1]
- วัชพืชทำให้ผลผลิตงาลดได้ถึง 60% ช่วงกำจัดคือ 15–20 และ 30–40 วันหลังปลูก [1]

งา 3 สี

- **งาแดง** อุบลราชธานี 1 และอุบลราชธานี 2 แตกกิ่ง [1]
- **งาขาว** อุบลราชธานี 2 ไม่แตกกิ่ง [1]
- **งาดำ** อุบลราชธานี 3 แตกกิ่ง ฝักมี 4 พู [1]

รายละเอียดแต่ละพันธุ์ดูในบท พันธุ์งา (หน้า 7)

รอบปลูกอย่างย่อ

1. **เตรียมดิน** ไถผาลสาม ลึก 20–30 ซม. ตากดิน 7–10 วัน พรวนผาลเจ็ด [1] (บท เตรียมดิน และวิธีปลูก (หน้า 12))
2. **ปลูก** หว่านหรือโรยเป็นแถว เมล็ดต้องงอกไม่ต่ำกว่า 80% [1]
3. **วันที่ 15–20** กำจัดวัชพืชครั้งแรก [1] (บท วัชพืช (หน้า 15))
4. **วันที่ 30–40** กำจัดวัชพืชครั้งที่สอง [1]
5. **เก็บเกี่ยว** ราว 80–85 วัน เมื่อใบเหลืองและร่วง ฝักล่างแก่ [1] (บท เก็บเกี่ยว และปฏิบัติหลังเก็บเกี่ยว (หน้า 18))

ภาพแนวคิด ช่วงวันตามเอกสารเทคโนโลยีการผลิตงาของกรมวิชาการเกษตร [1]

แหล่งอ้างอิง

1. สถาบันวิจัยพืชไร่และพืชทดแทนพลังงาน กรมวิชาการเกษตร. *เอกสารคำแนะนำ เทคโนโลยีการผลิตงา*. doa.go.th ↗

บทที่ 2 · ช่วงที่ 1 ก่อนปลูก

พื้นที่ปลูกและดิน

งาปลูกได้ในที่แบบไหน ดินอะไร pH เท่าไร ต้องการฝนและอุณหภูมิเท่าไร และทำไมต้องหลีกเลี่ยงที่น้ำท่วมขัง

ทำเมื่อไหร่: **ก่อนปลูก**

สรุปสั้น

- เลือกที่ดอนหรือที่ลุ่มที่ไม่มีน้ำท่วมขัง สูงจากระดับน้ำทะเลไม่เกิน 1,000 เมตร ลาดเอียงไม่เกิน 5% [1]
- ดินร่วนปนทราย ดินร่วน หรือดินร่วนเหนียวปนทราย pH 5.5–7.0 [1]
- อุณหภูมิที่เหมาะ 25–30 °C ฝนกระจายสม่ำเสมอ 800–1,200 มม./ปี [1]

ปัจจัย	ค่าที่เหมาะสม
ที่ตั้ง	ที่ดอนหรือที่ลุ่มไม่มีน้ำท่วมขัง ความสูงไม่เกิน 1,000 ม. พื้นที่ราบสม่ำเสมอ ลาดเอียงไม่เกิน 5%
ดิน	ดินร่วนปนทราย ดินร่วน หรือดินร่วนเหนียวปนทราย ความอุดมสมบูรณ์ปานกลางถึงสูง (อินทรียวัตถุไม่ต่ำกว่า 1.0%)
การระบายน้ำ	ระบายน้ำและถ่ายเทอากาศดี
pH	5.5–7.0
อุณหภูมิ	25–30 °C
ฝน	กระจายสม่ำเสมอ 800–1,200 มม./ปี
อื่นๆ	มีแสงแดดจัด มีน้ำเพียงพอ และปราศจากสารพิษปนเปื้อน

เอกสารเทคโนโลยีการผลิตงา กรมวิชาการเกษตร [1]

ส่งดินตรวจได้ที่ไหน

ส่งตัวอย่างดินเข้าตรวจวิเคราะห์ได้ที่ iLab (ilab.work) ดูวิธีเก็บตัวอย่างให้ถูกต้องได้ที่ วิธีเก็บตัวอย่างดินส่งตรวจ หรือสอบถามสถานีพัฒนาที่ดินในจังหวัดของกรมพัฒนาที่ดิน เมื่อได้ผลแล้วนำค่า pH อินทรียวัตถุ ฟอสฟอรัส และโพแทสเซียม มาใช้เลือกสูตรและอัตราปุ๋ยในคู่มือเล่มนี้

ปุ๋ยตามชนิดดินดูในบท ปุ๋ยงา (หน้า 14) ฤดูปลูกดูในบท ปฏิทินงานตามอายุงา (หน้า 8)

แหล่งอ้างอิง

1. สถาบันวิจัยพืชไร่และพืชทดแทนพลังงาน กรมวิชาการเกษตร. *เอกสารคำแนะนำ เทคโนโลยีการผลิตงา*. doa.go.th ↗

บทที่ 3 · ช่วงที่ 1 ก่อนปลูก

พันธุ์งา

พันธุ์งาของกรมวิชาการเกษตรมีอะไรบ้าง สีเมล็ด น้ำหนักเมล็ด ผลผลิต อายุเก็บเกี่ยว และพันธุ์ไหนทนโรคเหี่ยวและหนอนห่อใบ

ทำเมื่อไหร่: **ก่อนซื้อเมล็ดพันธุ์**

สรุปสั้น

- เอกสารแนะนำ 4 พันธุ์ ผลผลิตเฉลี่ย 122–142 กก./ไร่ อายุเก็บเกี่ยวราว 80–85 วัน [1]
- อุบลราชธานี 1 ทนโรคเหี่ยวเนื่องจากแบคทีเรีย และเป็นพันธุ์ที่เอกสารแนะนำให้ป้องกันหนอนห่อใบ หนอนผีเสื้อหัวกะโหลก และมวนฝิ่น [1]
- อุบลราชธานี 2 และ 3 มีสารต้านอนุมูลอิสระสูง [1]

พันธุ์	สีเมล็ด	ลักษณะ	1,000 เมล็ด (กรัม)	เก็บเกี่ยว (วัน)	ผลผลิต (กก./ไร่)
อุบลราชธานี 1	งาแดง	แตกกิ่ง 3–5 กิ่ง ฝักมี 2 พู เรียงตัวสลับบนลำต้น เมล็ดโต ทนโรคเหี่ยวเนื่องจากแบคทีเรีย	3.20	80–85	139
อุบลราชธานี 2	งาแดง	แตกกิ่ง 3–5 กิ่ง ฝักมี 2 พู เรียงตัวสลับ เมล็ดโต มีสารต้านอนุมูลอิสระสูง	2.99	80–85	134–142
อุบลราชธานี 2	งาขาว	ไม่แตกกิ่ง ฝักมี 2 พู เรียงตรงกันข้ามบนลำต้น เมล็ดโต มีสารต้านอนุมูลอิสระสูง	3.18	80–85	122
อุบลราชธานี 3	งาดำ	แตกกิ่ง 3–5 กิ่ง ฝักมี 4 พู เรียงตัวสลับ เมล็ดโต มีสารต้านอนุมูลอิสระสูง	3.05	80–85	126

เอกสารเทคโนโลยีการผลิตงา กรมวิชาการเกษตร [1] ผลผลิตเป็นค่าที่เอกสารระบุ ขึ้นกับพื้นที่และการดูแล

เลือกอย่างไร

- **แปลงที่เคยเป็นโรคไหม้ดำ (เหี่ยวจากแบคทีเรีย)** ใช้อุบลราชธานี 1 (บท โรคงา (หน้า 16))
- **แปลงที่หนอนห่อใบ หนอนผีเสื้อหัวกะโหลก และมวนฝิ่นระบาด** เอกสารแนะนำพันธุ์อุบลราชธานี 1 (บท แมลงศัตรูงา (หน้า 17))
- **สีเมล็ด** เลือกตามที่ตลาดต้องการ แดง ขาว หรือดำ
- **เมล็ดพันธุ์** ต้องมีความงอกไม่ต่ำกว่า 80% และมาจากแหล่งที่ไม่เป็นโรคระบาด [1] (บท เตรียมดิน และวิธีปลูก (หน้า 12))

แหล่งอ้างอิง

1. สถาบันวิจัยพืชไร่และพืชทดแทนพลังงาน กรมวิชาการเกษตร. *เอกสารคำแนะนำ เทคโนโลยีการผลิตงา*. doa.go.th ↗

บทที่ 4 · ช่วงที่ 1 ก่อนปลูก

ปฏิทินงานตามอายุงา

งาปลูกได้เดือนไหนบ้าง ต้องทำอะไรในแต่ละช่วงอายุ กำจัดวัชพืชกี่ครั้ง ราดโคนกันโรคเน่าดำวันที่เท่าไร และเก็บเกี่ยวเมื่อไหร่ พร้อมเครื่องคำนวณจากวันปลูกของคุณ

ทำเมื่อไหร่: **ทั้งรอบการปลูก**

สรุปสั้น

- ฤดูปลูก 3 ช่วงตามเอกสาร: ต้นฤดูฝน เม.ย.–พ.ค. ปลายฤดูฝน ก.ค.–ส.ค. (เก็บเกี่ยว พ.ย.–ธ.ค.) และฤดูแล้งที่มีความชื้นหรือน้ำเสริม [1]
- กำจัดวัชพืชวันที่ 15–20 และ 30–40 [1]
- เก็บเกี่ยวตามอายุพันธุ์ราว 80–85 วัน [1]

ภาพรวมทั้งปี · ปฏิทินงานตามอายุงา (หมุนหน้ากระดาษเพื่ออ่าน · เดือนเป็นค่าโดยประมาณ)

เดือน	เดือนที่ 1	เดือนที่ 2	เดือนที่ 3
ต้นทำอะไร	**ปลูก** · ต้นกล้า	**ออกดอก ติดฝัก** · ฝักแก่	
เก็บเกี่ยว (หน้า 18)			**วันที่ 80–85**
วัชพืช (หน้า 15)	**15–20**	**30–40**	
โรค (หน้า 16)	ราดโคนวัน 15 30 45 ถ้าเสี่ยง		
แมลง (หน้า 17)	หนอนห่อใบ	หนอนผีเสื้อหัวกะโหลก · มวน	

คู่มือปลูกงา โดย FarmKaset.ORG · อนุญาตให้ทุกบุคคลหรือองค์กร ทำสำเนาแจกจ่ายได้ (ไม่ควรแก้ไข) · CC BY-ND 4.0

เดือนเป็นค่าโดยประมาณ ฝนแต่ละปีและแต่ละพื้นที่มาเร็วช้าต่างกัน ให้ดูฝนจริงในพื้นที่ประกอบ

เดือนไหน ทำอะไร

ฤดูปลูก ตามเอกสาร

เลือกช่วงปลูก

- **ต้นฤดูฝน** เม.ย.–พ.ค.
- **ปลายฤดูฝน** ก.ค.–ส.ค. เก็บเกี่ยว พ.ย.–ธ.ค. ปลูกในที่ดอนก่อนหรือหลังเก็บพืชไร่หลัก
- **ฤดูแล้ง** ปลูกในเขตที่มีความชื้นในดินสูง ชลประทาน หรือให้น้ำเสริมได้ ถ้าปลูกหลังเก็บเกี่ยวข้าว (ปลายเดือน ต.ค. ถึงต้น พ.ย.) ใช้ความชื้นในดิน [1] ถ้าอากาศหนาวช่วง พ.ย.–ธ.ค. ให้ปลูกช่วงกลาง ม.ค. ถึงต้น ก.พ. (บท เตรียมดิน และวิธีปลูก (หน้า 12))

วันที่ 0 ก่อนปลูกถึงวันปลูก

เตรียมดินและปลูก

- ไถ ตากดิน 7–10 วัน พรวน (บท เตรียมดิน และวิธีปลูก (หน้า 12))
- หว่านหรือโรยแถว ความงอกไม่ต่ำกว่า 80%
- ใส่ปุ๋ยตามชนิดดิน (บท ปุ๋ยงา (หน้า 14))

วันที่ 15–45 ต้นกล้า ถึงก่อนออกดอก

กำจัดวัชพืช ตรวจหนอน

- **วันที่ 15–20 และ 30–40** กำจัดวัชพืช (บท วัชพืช (หน้า 15))
- หนอนห่อใบ ตรวจอายุ 14–30 วัน (บท แมลงศัตรูงา (หน้า 17))
- ราดโคนกันโรคเน่าดำวันที่ 15 30 45 ในแปลงเสี่ยง (บท โรคงา (หน้า 16))

วันที่ 35–80 ออกดอก ติดฝัก

ดูแมลง

- หนอนผีเสื้อหัวกะโหลก (35–60 วัน) มวนฝิ่น มวนเขียวข้าว ช่วงออกดอกและติดฝัก (บท แมลงศัตรูงา (หน้า 17))

วันที่ 80–85 ฝักแก่

เก็บเกี่ยว

- เก็บเมื่อใบเหลืองและร่วง ฝัก 2 ใน 3 ส่วนของต้นเป็นสีเหลือง (บท เก็บเกี่ยว และปฏิบัติหลังเก็บเกี่ยว (หน้า 18))
- ตากเมล็ดความชื้น 4–5%

เดือนตามเอกสาร ส่วนงานนับตามอายุ

เอกสารของกรมวิชาการเกษตร [1] ระบุช่วงปลูก 3 ช่วงไว้เป็นเดือน แต่ไม่ได้ระบุเดือนของแต่ละภาค ส่วนงานในแปลงนับเป็นวันหลังปลูก ให้ใส่วันปลูกจริงในเครื่องคำนวณ และถามเจ้าหน้าที่เกษตรในพื้นที่ถึงช่วงปลูกที่เหมาะ

ใส่วันปลูกของคุณ ระบบจะนับวันของแต่ละงานให้

ใช้ได้ในฉบับออนไลน์ ใส่ตัวเลขของแปลงตัวเองได้ สแกน QR หรือเปิด **farmkaset.org/xboard/sesame-guide/calendar**

แหล่งอ้างอิง

1. สถาบันวิจัยพืชไร่และพืชทดแทนพลังงาน กรมวิชาการเกษตร. *เอกสารคำแนะนำ เทคโนโลยีการผลิตงา*. doa.go.th ↗

บทที่ 5 · ช่วงที่ 2 ปลูก

เตรียมดิน และวิธีปลูก

เตรียมดินปลูกงาอย่างไร หว่านกับโรยเป็นแถวต่างกันอย่างไร ใช้เมล็ดกี่กิโลกรัมต่อไร่ และเมล็ดต้องงอกกี่เปอร์เซ็นต์

ทำเมื่อไหร่: **ก่อนปลูกและวันปลูก**

สรุปสั้น

- เตรียมดิน: ไถผาลสาม 1 ครั้ง ลึก 20–30 ซม. ตากดิน 7–10 วัน พรวนผาลเจ็ด 1 ครั้ง ปรับระดับดินให้สม่ำเสมอ [1]
- ปลูก 2 วิธี: หว่าน 1 กก./ไร่ หรือโรยเป็นแถว ระยะแถว 30–50 ซม. ร่องลึก 5 ซม. เมล็ด 0.6–1 กก./ไร่ [1]
- เมล็ดพันธุ์มีความงอกไม่ต่ำกว่า 80% และมาจากแหล่งที่ไม่เป็นโรคระบาด [1]

เตรียมดิน

- ไถด้วยผาลสาม 1 ครั้ง ลึก 20–30 ซม. ตากดิน 7–10 วัน พรวนด้วยผาลเจ็ด 1 ครั้ง ปรับระดับดินให้สม่ำเสมอ [1]
- การปลูกงาในพื้นที่ที่อาศัยน้ำชลประทาน ให้ปล่อยน้ำเข้าแปลงให้น้ำซึมสม่ำเสมอ ทิ้งไว้จนดินหมาด จึงไถอีก [1]
- ถ้าดินก้อนใหญ่ ไถอีก 1 ครั้ง หรือคราดให้ดินแตกก่อนปลูก [1]

ฤดูปลูก

การปลูกงาในประเทศไทยแบ่งเป็น 3 ช่วง คือ ต้นฤดูฝน (เม.ย.–พ.ค.) ปลายฤดูฝน (ก.ค.–ส.ค. เก็บเกี่ยว พ.ย.–ธ.ค.) ปลูกที่ดอนก่อนหรือหลังเก็บพืชไร่หลัก และฤดูแล้ง (งอกฤดู) ปลูกในเขตที่มีความชื้นในดินสูง หรือเขตชลประทาน หรือให้น้ำเสริมได้ [1] (ปฏิทินบท ปฏิทินงานตามอายุงา (หน้า 8))

- ปลูกฤดูแล้งหลังเก็บเกี่ยวข้าวได้ โดยอาศัยความชื้นในดิน (ถ้าเก็บข้าวปลายเดือน ต.ค. ถึงต้นเดือน พ.ย.) แล้วเตรียมดินปลูกงาทันที [1]
- ถ้าอากาศหนาวช่วง พ.ย.–ธ.ค. ควรปลูกช่วงกลาง ม.ค. ถึงต้น ก.พ. [1]

วิธีปลูก

วิธี	เมล็ดพันธุ์	รายละเอียด
หว่าน	1 กก./ไร่	หว่านเมล็ดให้กระจายสม่ำเสมอ แล้วคราดกลบ
โรยเป็นแถว	0.6–1 กก./ไร่	ระยะแถว 30–50 ซม. เปิดร่องลึก 5 ซม. หยอดหรือโรยเมล็ด ระยะห่างต้น 5–10 ซม. กลบดินบางๆ

เอกสารเทคโนโลยีการผลิตงา กรมวิชาการเกษตร [1]

คำนวณจำนวนหลุมต่อไร่จากระยะปลูก
ใช้ได้ในฉบับออนไลน์ ใส่ตัวเลขของแปลงตัวเองได้ สแกน QR หรือเปิด **farmkaset.org/xboard/sesame-guide/planting**

เมล็ดพันธุ์

- ใช้เมล็ดที่มีความงอกไม่ต่ำกว่า 80% และใช้เมล็ดพันธุ์จากแหล่งที่ไม่เป็นโรคระบาด [1]
- เมล็ดพันธุ์เลือกตามบท พันธุ์งา (หน้า 7)

แหล่งอ้างอิง

1. สถาบันวิจัยพืชไร่และพืชทดแทนพลังงาน กรมวิชาการเกษตร. *เอกสารคำแนะนำ เทคโนโลยีการผลิตงา*. doa.go.th ↗

บทที่ 6 · ช่วงที่ 3 ดูแล

ปุ๋ยงา

ใส่ปุ๋ยงาสูตรอะไรตามชนิดดิน ปลูกถั่วพร้าเป็นปุ๋ยพืชสดอย่างไร และใส่ปุ๋ยคอกกี่กิโลกรัมต่อไร่

ทำเมื่อไหร่: **ก่อนปลูก**

สรุปสั้น

- อัตราปุ๋ยเคมีขึ้นกับชนิดดิน: ดินร่วนปนทราย 16-16-8 อัตรา 25–50 กก./ไร่ ดินเหนียวสีแดง 16-20-0 หรือ 20-20-0 อัตรา 20–30 กก./ไร่ [1]
- ระบบอินทรีย์: ปลูกพืชปุ๋ยสดไถกลบ หรือใส่ปุ๋ยอินทรีย์ 500–1,000 กก./ไร่ [1]
- เอกสารไม่ได้ระบุวันที่ใส่ปุ๋ย และไม่ได้ระบุว่าใส่ครั้งเดียวหรือแบ่งใส่

ปุ๋ยเคมีตามชนิดดิน

ชนิดดิน	ปุ๋ย	อัตรา (กก./ไร่)
ดินร่วนปนทราย	16-16-8	25–50
ดินเหนียวสีแดง	16-20-0 หรือ 20-20-0	20–30
ดินเหนียวสีดำ หรือดินร่วนเหนียวสีน้ำตาล	21-0-0 และ 46-0-0 (ตามที่เอกสารพิมพ์)	21-0-0 อัตรา 20–30 และ 46-0-0 อัตรา 10–15

เอกสารเทคโนโลยีการผลิตงา กรมวิชาการเกษตร [1] ถ้ามีผลวิเคราะห์ดินให้ใส่ตามผลวิเคราะห์ ตัวเลขข้างบนเป็นของเอกสารต้นฉบับ ให้เทียบกับต้นฉบับถ้าจะใช้จริง

ส่งดินตรวจได้ที่ไหน

ส่งตัวอย่างดินเข้าตรวจวิเคราะห์ได้ที่ iLab (ilab.work) ดูวิธีเก็บตัวอย่างให้ถูกต้องได้ที่ วิธีเก็บตัวอย่างดินส่งตรวจ หรือสอบถามสถานีพัฒนาที่ดินในจังหวัดของกรมพัฒนาที่ดิน เมื่อได้ผลแล้วนำค่า pH อินทรียวัตถุ ฟอสฟอรัส และโพแทสเซียม มาใช้เลือกสูตรและอัตราปุ๋ยในคู่มือเล่มนี้

ระบบอินทรีย์

- ปลูกพืชปุ๋ยสด ถั่วพร้า ถั่วพุ่ม อัตราเมล็ด 10–15 กก./ไร่ ไถกลบหลังปลูก 45 วัน หรือพืชปุ๋ยสดออกดอก ไถกลบทิ้งไว้ 10–15 วันก่อนปลูกงา [1]
- ใส่ปุ๋ยอินทรีย์อัตรา 500–1,000 กก./ไร่ ไถกลบทิ้งไว้ 10–15 วันก่อนการปลูกงา [1]

แหล่งอ้างอิง

1. สถาบันวิจัยพืชไร่และพืชทดแทนพลังงาน กรมวิชาการเกษตร. *เอกสารคำแนะนำ เทคโนโลยีการผลิตงา*. doa.go.th ↗

บทที่ 7 · ช่วงที่ 3 ดูแล

วัชพืช

วัชพืชทำให้ผลผลิตงาลดเท่าไร ไถตากดินอย่างไร กำจัดช่วงไหนด้วยแรงงานหรือเครื่องจักร และเอกสารระบุสารกำจัดวัชพืชอย่างไร

ทำเมื่อไหร่: **ก่อนปลูกและ 15–40 วัน**

สรุปสั้น

- วัชพืชทำให้ผลผลิตงาลดลงได้ถึง 60% และเป็นแหล่งอาศัยของโรคและแมลงศัตรู [1]
- ก่อนปลูก: ไถ 1 ครั้ง ตากดิน 7–10 วัน พรวน 1 ครั้ง คราดเก็บเศษซาก ราก เหง้า หัว และไหลของวัชพืชข้ามปีออกจากแปลง [1]
- หลังปลูก: กำจัดระหว่างแถวด้วยแรงงานคนหรือเครื่องจักร 1–2 ครั้ง คือหลังปลูก 15–20 วัน และ 30–40 วัน [1]

ก่อนปลูก

1. ไถ 1 ครั้ง [1]
2. ตากดิน 7–10 วัน [1]
3. พรวน 1 ครั้ง [1]
4. คราดเก็บเศษซาก ราก เหง้า หัว และไหลของวัชพืชข้ามปีออกจากแปลง [1]

หลังปลูก

- กำจัดวัชพืชระหว่างแถวปลูกด้วยแรงงานคนหรือเครื่องจักร 1–2 ครั้ง คือหลังปลูกงา 15–20 วัน และ 30–40 วัน (ปฏิทินบท ปฏิทินงานตามอายุงา (หน้า 8)) [1]
- หรือพ่นสารกำจัดวัชพืชหลังปลูก ขณะดินมีความชื้น เอกสารระบุสารกลุ่มอะลาคลอร์หรือเมโทลาคลอร์ [1] คู่มือนี้ไม่ลงอัตรา เพราะต้องตรวจฉลากว่าผลิตภัณฑ์ยังจดทะเบียนกับงาอยู่หรือไม่ ให้ใช้ตามฉลากและห้ามใช้พาราควอต (ห้ามตั้งแต่ 1 มิถุนายน 2563 [2])

แหล่งอ้างอิง

1. สถาบันวิจัยพืชไร่และพืชทดแทนพลังงาน กรมวิชาการเกษตร. *เอกสารคำแนะนำ เทคโนโลยีการผลิตงา*. doa.go.th ↗
2. ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง บัญชีรายชื่อวัตถุอันตราย (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2563 ลงวันที่ 15 พฤษภาคม 2563 มีผล 1 มิถุนายน 2563 (พาราควอตและคลอร์ไพริฟอสเป็นวัตถุอันตรายชนิดที่ 4).

บทที่ 8 · ช่วงที่ 4 แก้ปัญหาในแปลง

โรคงา

โรคไหม้ดำ โรคเน่าดำ โรคยอดฝอย และโรคราแป้งงามีอาการอย่างไร ป้องกันด้วยการหมุนเวียนพืช พันธุ์ทนทาน และสารอย่างไร

ทำเมื่อไหร่: **ตลอดรอบการปลูก**

สรุปสั้น

- เอกสารระบุ 4 โรค: ไหม้ดำ (แบคทีเรีย) เน่าดำ ยอดฝอย (ไมโครพลาสมา) และราแป้ง [1]
- โรคไหม้ดำไม่มีสารที่แนะนำ ป้องกันด้วยการไม่ปลูกซ้ำที่เดิม หมุนเวียนพืช ถอนและเผาต้นที่เป็นโรค และใช้พันธุ์ทนทาน เช่น อุบลราชธานี 1 [1]
- สารป้องกันกำจัดที่เอกสารระบุต้องตรวจฉลากก่อนใช้ว่ายังจดทะเบียนกับงา

โรค	สาเหตุ/อาการ	ป้องกัน
ไหม้ดำ (bacterial wilt)	แบคทีเรีย *Ralstonia solanacearum* ในสภาพฝนตกชุกและความชื้นสูง ทำความเสียหายกับงาในระยะเจริญเติบโตถึงเก็บเกี่ยว	ไม่ปลูกงาซ้ำที่เดิม ปลูกพืชที่ไม่เป็นพืชอาศัยของโรคหมุนเวียนกับงา ถอนต้นที่เริ่มแสดงอาการและเผาทำลายนอกแปลง ปลูกพันธุ์ทนทาน เช่น อุบลราชธานี 1
เน่าดำ	เชื้อรา *Macrophomina phaseolina* ระบาดทุกแหล่งปลูก ตั้งแต่ระยะกล้าถึงเก็บเกี่ยว ทำความเสียหายกับงาที่มีอายุ 3–4 สัปดาห์ขึ้นไป	ไถตากดินทิ้งไว้ก่อนปลูก ปลูกพืชหมุนเวียน เผาทำลายเศษซากพืชที่เป็นโรค คลุกเมล็ดก่อนปลูกด้วยเบโนมิลหรือแคปแทน หรือใช้สารดังกล่าวอัตรา 15–20 กรัมผสมน้ำ 20 ลิตร ราดโคนต้นพืช เมื่องาอายุ 15 30 และ 45 วัน
ยอดฝอย	เชื้อไมโคพลาสมา (*Mycoplasma*) มีเพลี้ยจักจั่นเป็นพาหะถ่ายทอด เชื้อไม่ถ่ายทอดทางเมล็ด	ถอนและทำลายต้นที่เป็นโรค กำจัดวัชพืชในแปลงให้สะอาด ไม่ปลูกล่าช้า ป้องกันกำจัดเพลี้ยจักจั่นด้วยไตรอะโซฟอสหรือคาร์โบซัลแฟน 2–3 ครั้ง หรือทุก 7–14 วัน
ราแป้ง	เชื้อรา *Oidium* sp. พบระบาดมากในสภาพอากาศเย็นและแห้ง	กำจัดวัชพืชที่เป็นพืชอาศัยของเชื้อรา กำจัดเศษซากพืชที่เป็นโรค ฉีดพ่นด้วยสารเบโนมิล 15–20 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร

เอกสารเทคโนโลยีการผลิตงา กรมวิชาการเกษตร [1] ถ้าความเข้มข้นของผลิตภัณฑ์ต่างจากที่ระบุใช้อัตราตามฉลาก สลับกลุ่มสาร และเว้นระยะก่อนเก็บเกี่ยวตามฉลาก

ตรวจฉลากก่อนใช้ เบโนมิล แคปแทน ไตรอะโซฟอส

เอกสารต้นฉบับระบุสารเหล่านี้ไว้ แต่การขึ้นทะเบียนสารเปลี่ยนไปตามเวลา ให้ตรวจว่าผลิตภัณฑ์ที่ซื้อระบุงาและโรคหรือแมลงเป้าหมายบนฉลากก่อนใช้ ตัวเลขข้างบนเป็นของเอกสาร ไม่ใช่คำรับรองว่าซื้อได้ ใช้หมุนเวียนพืชและพันธุ์ทนทานเป็นหลัก (บท พันธุ์งา (หน้า 7))

แหล่งอ้างอิง

1. สถาบันวิจัยพืชไร่และพืชทดแทนพลังงาน กรมวิชาการเกษตร. *เอกสารคำแนะนำ เทคโนโลยีการผลิตงา*. doa.go.th ↗

บทที่ 9 · ช่วงที่ 4 แก้ปัญหาในแปลง

แมลงศัตรูงา

แมลงศัตรูงา 4 ชนิดระบาดช่วงอายุไหน ทำความเสียหายอย่างไร พันธุ์ไหนทนหนอนห่อใบ และพ่นเมื่อพบระดับไหน

ทำเมื่อไหร่: **ตลอดรอบการปลูก**

สรุปสั้น

- เอกสารระบุแมลง 4 ชนิด: หนอนห่อใบ (อายุ 14–30 วัน) หนอนผีเสื้อหัวกะโหลก (35–60 วัน) มวนฝิ่น และมวนเขียวข้าว (ช่วงออกดอกติดฝัก) [1]
- ป้องกันด้วยพันธุ์ทนทาน เช่น อุบลราชธานี 1 เก็บไข่และตัวหนอนทำลาย และพ่นสารเมื่อพบระดับที่ระบุ [1]
- สารที่เอกสารระบุต้องตรวจฉลากก่อนใช้

แมลง	ช่วงระบาด และความเสียหาย	ป้องกันกำจัด
หนอนห่อใบงา	พบมากช่วงงาอายุ 14–30 วัน โดยเฉพาะในต้นฤดูฝน ทำลายตั้งแต่งอก ระยะต้นอ่อนทำให้ต้นอ่อนเหี่ยวแห้ง ระยะดอกทำให้ดอกร่วง ระยะฝักจะกัดกินภายในฝัก	ปลูกพันธุ์ทนทาน เช่น อุบลราชธานี 1 ใช้ไตรอะโซฟอส 50 มล. หรือคาร์บาริล 60 มล. ต่อน้ำ 20 ลิตร เมื่อพบหนอน 2 ตัวต่อแถวยาว 1 เมตร หรือใช้สารสกัดสะเดาเข้มข้น 50–200 พีพีเอ็ม 50 มล. ต่อน้ำ 20 ลิตร
หนอนผีเสื้อหัวกะโหลก	พบมากช่วงงาอายุ 35–60 วัน ทำลายตั้งแต่แตกใบจริงถึงออกดอกติดฝัก พบบางพื้นที่และบางฤดู	ปลูกพันธุ์ทนทาน เช่น อุบลราชธานี 1 หรือเก็บไข่และตัวหนอนทำลาย หรือพ่นสารสกัดสะเดา 50 มล. หรือไตรอะโซฟอส 50 มล. หรือคาร์บาริล 60 มล. ต่อน้ำ 20 ลิตร เมื่อพบหนอน 1 ตัวต่อแถวยาว 1 เมตร
มวนฝิ่น	ตัวอ่อนสีเขียว ตัวเต็มวัยสีเหลืองหรือน้ำตาลอมเทา ดูดกินน้ำเลี้ยงที่ยอดอ่อน ใบอ่อน และดอกงา	ปลูกพันธุ์ทนทาน เช่น อุบลราชธานี 1 หรือพ่นไตรอะโซฟอส 50 มล. หรือคาร์โบซัลแฟน 60 มล. ต่อน้ำ 20 ลิตร
มวนเขียวข้าว	พบตามแหล่งปลูกงาตามหลังข้าว ดูดน้ำเลี้ยงที่ยอดอ่อนและฝักอ่อน ระบาดสูงสุดระยะกำลังออกดอกและติดฝักจนใกล้เก็บเกี่ยว	เก็บไข่และตัวเต็มวัยทำลาย หรือพ่นไตรอะโซฟอส 50 มล. ต่อน้ำ 20 ลิตร เมื่องาโดนทำลายในระยะออกดอกและติดฝัก

เอกสารเทคโนโลยีการผลิตงา กรมวิชาการเกษตร [1] ถ้าความเข้มข้นของผลิตภัณฑ์ต่างจากที่ระบุใช้อัตราตามฉลาก สลับกลุ่มสาร และเว้นระยะก่อนเก็บเกี่ยวตามฉลาก

ตรวจฉลากก่อนใช้

เอกสารต้นฉบับระบุไตรอะโซฟอส คาร์บาริล และคาร์โบซัลแฟน แต่การขึ้นทะเบียนสารเปลี่ยนไปตามเวลา ให้ตรวจว่าผลิตภัณฑ์ที่ซื้อระบุงาและแมลงเป้าหมายบนฉลาก พันธุ์ทนทานและการเก็บไข่ตัวหนอนไม่ต้องพึ่งสาร

ยอดฝอยมีเพลี้ยจักจั่นเป็นพาหะ ดูบท โรคงา (หน้า 16) ตรวจแมลงตามอายุในปฏิทินบท ปฏิทินงานตามอายุงา (หน้า 8)

แหล่งอ้างอิง

1. สถาบันวิจัยพืชไร่และพืชทดแทนพลังงาน กรมวิชาการเกษตร. *เอกสารคำแนะนำ เทคโนโลยีการผลิตงา*. doa.go.th ↗

บทที่ 10 · ช่วงที่ 5 เก็บเกี่ยวและขาย

เก็บเกี่ยว และปฏิบัติหลังเก็บเกี่ยว

เก็บงาเมื่อไหร่ ดูอะไร ใช้แรงงานเท่าไรเทียบเครื่องเกี่ยวงา ตาก เคาะเมล็ด และตากให้ความชื้นเท่าไร

ทำเมื่อไหร่: **ตามอายุพันธุ์**

สรุปสั้น

- เก็บเกี่ยวตามอายุพันธุ์ สังเกตจากใบเริ่มเหลืองและร่วง ฝัก 2 ใน 3 ส่วนของต้นเปลี่ยนเป็นสีเหลือง เมล็ดเปลี่ยนเป็นสีตามพันธุ์ [1]
- ตัดมัดตั้งตาก เคาะให้เมล็ดร่วงลงภาชนะ ฝัดทำความสะอาด ตากแดดจัด 2–3 วัน ให้ความชื้นเหลือ 4–5% [1]
- งานทดสอบ: เก็บด้วยแรงงานคน 3.94 แรง (1,182 บาท/ไร่) เครื่องเกี่ยวงา 0.72–0.81 แรง (217–243 บาท/ไร่) ประหยัดราว 80% [1]

เก็บเมื่อไหร่

- เก็บเกี่ยวตามอายุของงาพันธุ์นั้นๆ (ราว 80–85 วัน บท พันธุ์งา (หน้า 7)) [1]
- สังเกตจากใบเริ่มเหลืองและร่วง ฝัก 2 ใน 3 ส่วนของต้นเปลี่ยนเป็นสีเหลือง [1]
- เมล็ดเปลี่ยนเป็นสีตามพันธุ์ ในงาขาวหรืองาแดง เมล็ดในฝักที่ 3 จากยอดเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาล เกษตรกรที่ปลูกในพื้นที่ไม่มากส่วนใหญ่เก็บเกี่ยวด้วยแรงงานคน [1]

แรงงานคนกับเครื่องเกี่ยว

วิธี	แรงงาน (แรง/ไร่)	ค่าใช้จ่าย (บาท/ไร่)
แรงงานคน	3.94	1,182
เครื่องเก็บเกี่ยวงาแบบสะพาย (ใบมีดทุกแบบ)	0.72–0.81	217–243

เอกสารเทคโนโลยีการผลิตงา กรมวิชาการเกษตร [1] เครื่องเกี่ยวช่วยให้รวดเร็วและประหยัดค่าใช้จ่ายในการเกี่ยวได้ประมาณ 80%

หลังเก็บเกี่ยว

1. นำมัดงามาตั้งตากบนผ้าใบหรือภาชนะรองรับ ใช้ไม้เคาะเบาๆ ให้เมล็ดร่วงลงภาชนะที่รองรับ [1]
2. เก็บเศษใบอื่นๆ ด้วยมือ ฝัดด้วยกระด้งหรือตะแกรงร่องถี่ หรือเป่าด้วยเครื่องเป่าลมที่มีแรงลมพอเหมาะ [1]
3. นำเมล็ดงาไปตากแดดจัด 2–3 วัน เพื่อลดความชื้นให้เหลือ 4–5% [1]
4. เก็บในที่แห้ง ไม่ร้อนจัด และมีอากาศถ่ายเทสะดวก ถ้าต้องวางบนพื้นให้วางบนแผ่นไม้รองพื้นก่อน [1]

เอกสารยังไม่ครอบคลุม

เอกสารที่ใช้ไม่ได้ระบุราคา ต้นทุนต่อไร่ และเกณฑ์ที่ผู้รับซื้อกำหนด จึงไม่มีบทต้นทุน ให้สอบถามผู้รับซื้อ

แหล่งอ้างอิง

1. สถาบันวิจัยพืชไร่และพืชทดแทนพลังงาน กรมวิชาการเกษตร. *เอกสารคำแนะนำ เทคโนโลยีการผลิตงา*. doa.go.th ↗

ถามต่อได้ที่ FarmKaset.ORG

ตั้งกระทู้ถาม
ชาวสวนและสมาชิกช่วยกันตอบ ฟรี

อ่านฉบับล่าสุด
คู่มือปลูกงา ออนไลน์

สอบถามเรื่องปุ๋ยและยา
โทร 090-592-8614 · LINE @FarmKaset

คู่มือปลูกงา โดย FarmKaset.ORG · อนุญาตให้ทุกบุคคลหรือองค์กร ทำสำเนาแจกจ่ายได้ (ไม่ควรแก้ไข) · CC BY-ND 4.0